

NAPREJ

Glasiilo jugoslovanske socialno demokratične stranke.

Izhaja razen nedelj in praznikov vsak dan popoldne.

Uredništvo in upravljalstvo v Ljubljani, Franciškanaka ulica šte. 6, I. nadst. Učiteljska tiskarna.

Naročnina: po pošti s dostavljanjem na dom za celo leto K 42.—, za pol leta K 21.—, za četril leta K 1050, za mesec K 350. Za Nemčijo celo leto K 46, za ostalo tujino in Ameriko K 54.

Inserati: Knoslopnna petiti vrstica 30 v; pogojen prostor K 1.—; razglasi in poslano vrstica po 60 v; večkratne objave po dogovoru primeren popust.

Reklamacije za list so poštnine proste.

Posamezna številka 20 vinarjev.

O ruski ustavni skupščini.

Leo Trockij je nedavno napisal o ruski ustavni skupščini naslednje razmotrivanje, ki pojasnjuje vsaj v tem vprašanju stališče boljše-
vikov: Clankar pravi:

Pravijo nam komunistom: „Vi ne naslanjate oblast na podlago splošne, enake, direktne in tajne volilne pravice, ne na obliko ustavne skupščine! Bili ste vendar tudi sami za ustavno skupščino“. To je res, bili smo zanjo. Vedno smo bili mnenja, da je ustavna skupščina mnogo boljša kot caristični red, mnogo boljša kot samovlada, kot vlada Plehveja, Stolypinovih roparjev, plemstva, — ustavna skupščina je mnogo boljša kot vse to. Toda kaj je ustavna skupščina, kaj je splošna volilna pravica? Povpraševanje celotnega prebivalstva, splošno glasovanje o tem, kaj vsak hoče. Vse v deželi se pozove, delajoči, zatirani in izkoriščevalci, zatiralci z njih slugami med intelektualci, do mozga prežeti po svoji duši in združeni povsem z buržvazijo, služec njih namenom, — vsi se ključajo pri splošni volilni pravici in se jih vprašuje: „Kaj hočete vi, povejte s splošno volilno pravico?“ Da, če bi bil Kerjenski ustavno skupščino sklical, recimo marca ali aprila meseca 1917., bi bil to korak naprej. Car je bil pregnan, birokracija pohojena, oblast še niso imeli delavci, oblastniki so bili še Gučkov, Miljukov in podobni ljudje. Toda če bi bili takrat vprašani ustavno skupščino: „Kaj hočete, ruski ljudje?“ Dobili bi bili odgovor, ki bi bil popolnoma nasproten temu, kakršnega je hotela buržvazija in njih sluge, ki so takrat imeli oblast. Zakaj revolucija vendar obstoji v tem, da pomaga zatiranim plastem vstati proti zatirajočim razredom. Revolucija zbuja in dviga najbolj zatirane, najolj preganjane in krivico trpeče množice, ki so trpele brez veselega trenutka, brez oddiha, kakor tovorna živina; revolucija jih zbudi in jim pokaže, da po svojem stanju niso nič drugega kot živina in sužnji drugih razredov. Glejte, to je revolucija. Ta pa ne obstane pri tem, da pomete carja, da odstavi nekaj ministrov. Če pa obstane, potem ni revolucija, marveč le izrodek revolucije. To je skazeno zgodovinsko rojstvo; pravo pa, zdravo zgodovinsko rojstvo se izvrši potem, če delavski razred vso oblast vzame v svoje roke in nato to oblast uveljavi za uvedbo novega reda, kjer ni nikakršnega izkoriščanja enega razreda in drugega, in kjer so produkcijski pomočki, vsa bogastva dežele pod kontrolo delavskega razreda. Delavski razred je potem kot gospodar v dobrem posameznem gospodarstvu, v podeželskem obratu: gospodar, posestnik ve, koliko plemenske živine, koliko gospodarskega orodja, kateri kos zemlje naj poseje ob tem ali onem času — vse to ve, vse to je pri njem vpisano in preračunano. To je pa posamezno gospodarstvo. Drugi, ki žive poleg njega, vodijo tudi svoje gospodarstvo, konkurirajo drug z drugim. Mi pa hočemo, da bodi delavski razred kot celota, enota, en gospodar nad celo deželo, da bo vedel, koliko zemlje ima, koliko naravnih bogastev, rud, premoga, koliko strojev, koliko surovin, koliko delovnih moči, koliko semena — da bodi vse to vpisano, da vse to natančno ve in more razdeliti delo načrtoma. In sicer kot dober gospodar: sam je delavec, sam tudi gospodar. Glejte, taka tovariška zadruga je komunistično gospodarstvo.

Vračam se k ustavni skupščini. Kaj je pravzaprav splošna, direktna, enaka in tajna volilna pravica? Kaj je pravzaprav povpraševanje, glasovanje? Če bi tukaj pokušili ustno glasovati? Del bi se odločil za to odločitev, drugi pa za drugo. Mi pa moramo nekaj napraviti! Ker mora torej biti nekaj storjenega, je jasno, da bi ta dva dela ne soglasala, del bi se zanimal za to stvar, del pa za ono. Za po-

vpraševanje je ustavna skupščina porabna, za revolucionarno ustvarjajoče delo pa ni primerna. Mi smo pa povpraševanje izvedli tudi brez ustavne skupščine. Miljukov in Kerjenski sta čakala mesec za mesecem in nista pa sklicala ustavne skupščine. In kaj bi bila ustavna skupščina, če bi bili pustili vstati nje kadaver, čeprav bi nobeno zdravilo sveta in noben čarovnik ne bil mogel tega storiti? Pa recimo, sklicali smo ustavno skupščino. Kaj tedaj pomeni to? To pomeni, da v enem, levem kotu, delavski razred, njeja zastopniki sede in pravijo: Hočemo, da postane končno ta oblast orodje gospodstvu delavskega razreda in odpravi vsakršnega zatiranja in vsakršnega izkoriščanja. Na drugi strani bi sedeli zastopniki meščanstva, ki bi zahtevali, da se izroči oblast slej ko prej meščanstvu. Previdno in vljudno bi se izražali, rekli bi: „izobraženim razredom“, povejmo pa odkrito: „meščanskim razredom“, toda v bistvu je stvar ena in ista. V sredi pa bodo ostali politiki, ki se sučejo sedaj na desno sedaj na levo. Ti so zastopniki menjševikov in desnih socialnih revolucionarjev; ti bi rekli: „Oblast se mora deliti polovično“.

Toda, sodrugi, oblast vendar ni hleb kruha, ki bi jo mogli razrezati na dva dela, na štiri dele itd. razdeliti. Oblast je orodje, s pomočjo katere urdi določni razred gospodstvo. Ali služi to orodje delavskemu razredu, ali pa se obrača proti delavskemu razredu. Tu ni nikakršne izbire. Dokler sta dva sovražnika — meščanstvo in proletariat in z njim najubožnejše kmetijstvo — in dokler se ta dva sovražnika borita drug proti drugemu, ne moreta seveda ne imeti skupno orožje. Vsaj vendar ni mogoče misliti, da bi ena puška, ali en top služil obenem dvema vojskama. Navadno mora imeti ena vojska puško ali top v rokah. Tako je tudi državna oblast neka organizacija, ki utegne služiti ali delavstvu proti meščanstvu ali pa obratno, meščanstvu proti delavstvu.

Pot do socializma.

IV.

Organiziranje industrije.

Priyatni lastnik velepodjetja prepusca tudi vodstvo svojih podjetij drugim, svojim ravnateljem in uradnikom. Ako smo ga odstranili ne moremo nikomur škodovati, ker nismo v ustroju podjetja ničesar spremenili. Pri malem podjetju pa vodi podjetje lastnik sam. Če bi postopali tudi tukaj na tak način kot tam, bi upravo podjetja bistveno spremenili. To bi bil nov in nevarni poizkus, ki bi vrh tega čez noč vpeljan, ravno tistega ne odpravil, kar je pri sedanjih kapitalističnih organizacijah male industrije v prvi vrsti obsojanja vredno.

Kapitalistični industrijalec izdeluje, ker išče dobička, ne da bi imel pregled čez trg in v naprej prav vedel za koga izdeluje. Ker dela več tekmecev tako, vodi to do težkih bojev za odjemalce in trg, v kojih propadajo cela podjetja, ker so delala blago, za koje ni kupca. Delavec male industrije pod tem trpi in je v vedni nevarnosti, da bo vržen lepega dne brez dela na cesto. To nevarnost se da odstraniti le na ta način, da se združijo mala podjetja, ki izdelujejo isto blago, v večje skupine. Če se združijo na pr. vse pivovarne na našem ozemlju y eno zadrugo in si razdelijo odjemalce in trg, se ne bo več dogajalo, da bi ena izmed njih svoj obrat tako povečala, da bi pri novih razmerah vse skupaj ne našle več odjemalcev za pivo in da bi jih moralo nekaj propasti. Vsi stroški, ki so se izdali dosedaj za agente in reklamo, se bodo lahko uporabili v koristnejše svrhe. Nove metode, ki so se obnesle v enem podjetju, bo mogoče tudi v druge vpeljati. Zakaj delokrog je sedaj omejen, sosed je samo sosed in ne sovražnik. Ze kapitalistični podjetniki so

uvideli potrebo takih industrijskih organizacij. Te organizacije so znane pod imenom kartelj.

Ti kartelj so pa, čeprav je njih vodilna misel dobra, zelo nevarni, dokler so v rokah kapitalistov, in sicer tako za delavca, kakor za konzumenta. Delavec si ne more delodajalca sploh nič več izbirati. Povsod mu stoji nasproti samo en podjetnik — kartelj — in to z velikansko denarno močjo. Konzument ne more več izbirati prodajalca in je prisiljen plačevati po takih cenah, kakor jih kapitalistični kartelj predpisuje. Tako so postali karteli sredstvo izkoriščanja na dve strani.

Socializem mora to izrabljanje onemogočiti, ne da bi zabranil organiziranje industrije, ki je nujno potrebno. Socializem mora organizirati industrijo na drug način.

Tudi v bodoče bo treba vse sorodne industrijske panoge združiti v večje organizacije. Teh organizacij pa ne smejo obvladovati več podjetniki sami. Njih vodstvo naj pripada v bodoče upravnim svetom, sestavljenim iz zastopnikov vseh tistih družabnih skupin, kojim dotična industrija služi. Ti upravni sveti naj bi bili sestavljeni nekako sledeče: Eno četrtno članov bo imenovala država. Enega izmed teh naj imenuje minister za trgovino, druge pa naj voli, — četudi ne ravno iz svoje srede, — ljudsko zastopstvo. Njih naloga bo, da bodo zastopali v upravnem svetu koristi države in narodnega gospodarstva. Druga četrtna članov upravnega odbora bo obstojala iz zastopnikov konzumentov. Za industrijske panoge, ki izdelujejo blago za neposredno uporabo, bodo imenovala te zastopnike konzumna društva. Za industrijske panoge, ki izdelujejo surovine in stroje, pa zastopniki industrij, ki te stroje, oziroma surovine uporabljajo.

Tretja skupina članov upravnega sveta tako organizirane industrije bi sestojala iz zastopnikov delavcev in nastavljenecv, ki v tej industriji delajo. V to skupino bi odposlale svoje zastopnike strokovne organizacije in organizacije nastavljenecv. Zadnje četrtno članov upravnega sveta bi tvorili zastopniki podjetnikov organizirane industrijske panoge. Na ta način se bo skrbelo za to, da organizacija ne bo služila samo podjetnikom, temveč splošnosti. Po tem se bodo industrijske zveze, ki jih prinese bodočnost, bistveno razlikovale od dosedanjih kartelov.

Kakšne bodo naloge teh industrijskih zvez?

Najprej bodo morale skrbeti za to, da se bodo obrati tehnično izpopolnili, da pridejo v nje boljše stroji in boljše delovne metode. Zveza bo ustanovljala in vzdrževala zavode, ki bodo to proučevali. Ti zavodi bodo predpisovali tudi tipe in vzorce za blago. Dosedaj se delajo najrazličnejše vrste blaga. Poleg dobrega in najboljšega še vedno nebroj takega, kar se dela samo zato, ker posamezni podjetnik ne stoji na višini tehnične znanosti in podjetje v svojo in svojih delavcev škodo slabo vodi. V bodoče se bode izdelovalo blago samo v tistih vzrocih, ki jih bodo spoznala zgoraj omenjena preizkuševališča za najpripravnejše. V sled tega se bo dalo vsake vrste blago v večjih množinah proizvajati. To bo vplivalo ugodno na ceno.

Industrijska zveza bo omogočala, da se bodo posamezna podjetja specializirala. Posledica specializiranja bo to, da se bo izdelovalo v velikih množinah in s stroji. Na ta način postanejo stroški manjši, produktivnost človeškega dela večja, vse blago pa ceneje.

Kjer bo to primerno, bodo industrijske zveze tudi v velikem nakupovalu, oziroma prodajale. Zveza bo razprodajala v tem primeru po določenem kontingentu med večletnja podjetja surovine in skrbela za razprodajo njih izdelkov.

Konkurenčni boj bo zveza, na ta način omejila, da bo določila, koliko smejo posamezna podjetja proizvajati. Na ta način bo obvarovala delavstvo kriz in gospodarskih polumov.

Upravni sveti bodo vplivali tudi na cene izdelkov. Sestava upravnih svetov bo jamčila za to, da bo podjetniški dobiček enak približno plačilu, ki ga more zahtevati podjetnik za svoje delo. Upravni sveti bodo sklepali tudi kolektivne delavne pogodbe z zastopniki strokovnih organizacij in organizacij nastavljenecv. Pogodba, sklenjena z industrijsko zvezo bo za vsa podjetja obvezna. Sedaj delavci in nastavljeni pri sklepanju kolektivnih pogodb ne bodo stali nasproti samo podjetnikom, ampak upravnim svetom, v kojih bodo poleg podjetnikov tudi zastopniki parlamenta, konzumentov in delavcev samih. Kjer bo smatrala zakonodaja, da je to primerno, bo zagotovila del čistega dobička tudi državi. Ako se je industrijski zvezi posrečilo da produkcijske stroške zniža in zviša dobiček, bo lahko zahtevala država, ki je industrijsko zvezo ustvarila, del tega dobička zase. Na ta način bo dobila država od industrije novih dohodkov, ne da bi ji bilo treba obtežiti konzumente.

Samo v okviru predpisov, ki jih bodo izdale industrijske zveze, bodo smeli upravljati podjetniki svoja podjetja, tu zaenkrat ne bodo odstavljeni, pač pa se jih postavi pod učinkovito kontrolo industrijskih organizacij.

Ena najvažnejših nalog industrijskih zvez bo med drugim ta, da bodo imele pravico, da bodo tehnično nepopolne obrate ustavile. Lastnike ustavljenih obratov bodo morali odškodovati tisti, kojim se je odvzeta produkcija odkazala. Na ta način se bo produkcija koncentrirala v velikih tehnično popolnih obratih.

V isti meri ko se bo to vršilo bo stopal na mesto podjetnika ravnatelj in uradnik.

Podjetja in njih zveze bodo popolnoma socializirana. Tako je organiziranje male industrije v industrijskih zvezah prehodna stopnja za njih popolno združevanje.

Politični pregled.

— Čehoslov. nar. skupščina. Praga, 6. febr. (Lj. k. u.) Početkom današnje seje narodne skupščine je naznanil predsednik Tomasek, da je dospela v nedeljo iz Požuna brzozjavka s povabilom k udeležbi ob prihodu vlade v Požun. Predsednik je naznanil, da se je poslanec udeležil slavnosti v Požunu. Vlada je predložila več zakonskih načrtov in sicer glede carinskega ozemlja, glede uvedbe veljave frankov pri plačevanju carin za gotovo blago. Nadalje zakonski načrt glede carinskih olajšav za gotovo blago, načrt, s katerim se ustanovi najvišje dohodarstveno sodišče in naposled zakonski načrt glede objavljenja zakonov in naredb. Nadalje je vlada predložila zakonski načrt glede nekaterih sprememb, določb za službeno prisego sodnikov, odvetnikov, avskultantov in pravnih praktikantov. Nar. skupščina je nato nadaljevala debato o zakonskem načrtu glede delnih sprememb občinskega reda mestnih statutov. Sprejeli so resolucijo, naj se razpustijo okrajna zastopstva in naj se imenujejo upravni odseki, dokler se ne izvršijo občinske votitve. Razpravo o tem zakonskem načrtu so nato prekinili, nakar je narodna skupščina v 1. in 2. branju sklenila, ustanoviti v Brnu rudarsko okrajno načelnštvo. Na dnevnem redu je bil nadalje predlog, naj se izda naredba glede zagotovitve firjatev, oz. vrednostnih papirjev ali lastninskih pravic državljanov zunaj čehoslov. republike. Predlog so sprejeli Nato so razpravljali o poročilu aprovizacijskega odseka glede zaveznosti oddaje masti. Zakonski načrt zahteva, da bodi prvo klanje prašičev prosto, pri vsakem nadaljnjem klanju naj se odda gotova količina masti. Predlog so sprejeli. Prihodnja seja jutri.

— Dr. Kramář in Beneš podala načrt za vpsavo mej med Čehoslov. republiko in internacionaliziranje važnih prometnih črt. Pariz, 6. (Lj. k. u.) Čehoslov. tisk. urad poroča: Kakor javljajo listi, razmotriva sedaj osemčlanski odsek, sestoji iz Francozo, Angležev, Amerikancev in Italijanov, načrt ki sta ga v imenu Čet oslovaške republike predložila dr. Kramář in Beneš. Načrt zahteva, da morata dobiti čehoslovaška republika in jugoslovanska država toliko ozemlja da bo ta imela skupne meje. Internacionalizacijo vsega prometa po Donavi, po Labi in po Visli in interes nalozajo v eh železnih prog s postajami Požun, Trst, R. ka, Nürnberg in Strassburg smatrala dr. Kramář in Beneš kot neod-

klonljivo Posebni pozornosti zaveznikov pripočata dr. Kramář in Beneš dejstvo, da je četrtina dunajskega prebivalstva češka.

— Nemškoavstrijska narodna skupščina. Dunaj, 6. febr. (Lj. k. u.) Dun. kor. urad poroča: Ko je provizorna narodna skupščina prešla na dnevni red, je sprejela davčne predloge v tretjem branju. Sprejela je tudi resolucije, predlagane k davčnim predlogom po finančnem odseku in zakon o bolniškem zavarovanju delavcev. Poročevalec Neunteufel je nato referiral o provizorni brambni predlogi. Med njegovim govorom je nekdo na prvi galeriji naredil medklic: »Narod noče militarizma, niti vinarja za militarizem!« Vrgel je veliko število letakov protimilitaristične vsebine v dvorano. Predsednik Dinghofer je naprosil poročevaca, naj prekine izvajanja in je opozoril občinstvo, da se ima vzdržati vsake besede. Medklicatelja je dal odstraniti z galerije. Poročevalec je nato nadaljeval svoja izvajanja. — Med vložki današnje seje provizorne narodne skupščine se nahaja nastopni odgovor: V seji narodne skupščine dne 4. februarja 1916. so stali poslanec Fagole in tovariši vprašanje, če je trditve, da je državni urad za zunanje stvari v depeši z dne 22. januarja 1919. zavzel stališče, da smo se odrekli vladarskim pravicam na nemško-avstrijskih ozemljih, ki jih upravljajo Jugoslavani, resnična in kaj se namerava ukreniti proti samovoljnosti jugoslovanskih nasilnosti. Naprej se mora ugotoviti, da omenjena trditve ne odgovarja dejstvom. Državni urad za zunanje stvari je v brzozjavki omenjenega dne odgovoril na protest jugoslovanske vlade glede izvršitve volitev po avstrijskih oblastih na ozemljih, ki upravljajo Jugoslavani, da je bila ravno zaradi okupacije nemško-avstrijskih ozemelj sprejeta v nemško-avstrijskih ozemljih sprojeta v nemško-avstrijski volilni red posebna določba glede izvršitve volitev za silo in da ne bomo, dokler bodo upravljali ta ozemlja Jugoslavani, izvrševali nikakršnih vladarskih pravic in tudi ne volitev. Okupacija ima učinek, da resnično ne moremo izvrševati vladarskih pravic. Vendar pa ne razveljavlja vladarske pravice in nas ne more prisiliti, da se odročimo tem vladarskim pravicam. V omenjenem telegramu smo to tudi izrecno izjavili. V brzozjavki smo poudarjali, da bo mirovni kongres določil bodoče državno mejo. To odgovarja tudi znani izjavi zaveznikih sil, ki je zadnji čas natančno ugotovila, da ne more nasilna zasedba špornih ozemelj vplivati na odločitev mirovnega kongresa. Radl tega je samo ob sebi umevno, da zahteva državni urad za zunanje stvari slej ko prej državne vladarske pravice na vseh ozemljih, ki spadajo v zmislu izjave o ozemljih k nemško-avstrijski republiki zase, tudi ako jih nemškoavstrijska vlada vsled nasilne zasedbe ne more izvrševati. — K tej objavi dunajskega korespondenčnega urada je ljubljanski dopisni urad od pristojne strani v objavo prejel nastopna izvajanja: »Da se povsem jasno pokaže, kako zvičajno si potzkuša dunajska vlada pomagati iz zagate, pričobujemo v naslednjem dotični odstavek njene depeše izza 22. januarja dobesedno. Glasi se tako-le: »Die deutschösterreichische Regierung betrachtet nach wie vor für die Festsetzung der Staatsgrenzen die Entscheidung des Friedenskongresses auf Grund der Volksabstimmung als massgebend und wird bis dahin in den von Südslaven verwalteten Gebieten keinerlei staatliche Hoheitsrechte, somit auch nicht die Durchführung von Wahlen vornehmen.« Kakor je iz te depeše razvidno, so se Nemci povsem določno in nedvomno odrekli izvrševanju kakršnikoli državnih vladarskih pravic v ozemlju, ki ga upravljajo Jugoslavani, torej tudi izvrševanju takih pravic v Mariboru, Spiljah in v Radgoni. S tem so se — tako govori zdrava pamet — hkrati odrekli vsem takim pravicam. In sicer do odločitve na mirovni konferenci. Vsekakor je čudno, če se nemško-avstrijska vlada sedaj trudi, z zavajimi razlagami prikriti svojo izprva jasno in korektno izjavo. Pod pritiskom šovinističnih elementov se s tem spušča na opolzko stezo, po kateri utegne zdrkniti v bodoče robidovje in se zaplesti v hude komplicacije. Jugoslavani odklanjajo že v naprej vsakojako odgovornost za morebitne težke zapletitvaje, to pa tem bolj, ker gorenja izjava povsem jasno izpričuje pravnost njihovega stališča.

— Kumunistična agitacija na Ogrskem. Praga, 7. febr. (Lj. k. u.) Čehoslov. tisk. urad poroča: Kumunistični organizacijski odbor železniških nameščencev v Budimpešti je pričel med delavstvom ogrskih železnic agitacijo, ki je na široki podlagi zasnovana. Razširili so na tisoče letakov, kjer odsvetujejo od boja proti Čehoslovakom, Romunom, Srbom in proti drugim ententnim državam. Odbor zahteva revolucijo in izčiščenje madžarske socialnodemokratske stranke, ki podpira kapitalistično državo. Železniški nameščenci se vabijo k vstopu v komunistično stranko in se pozivajo k revoluciji, ki naj baje vsa moč in seveda tudi železnice spravi v roke delavstva.

— Edvard Bernsteina poslanik v Londonu? Curli, 6. febr. (Lj. k. u.) Čehoslov. tisk. urad poroča: Med nemškimi socialisti v Bernu se govori, da je Edvard Bernstein določen za nemškega veleposlanika v Londonu.

— Nemška narodna skupščina. Weimar, 6. febr. (Lj. k. u.) Dun. kor. urad poroča: Narodna skupščina nem-

ške republike. Po Ebertu je večinski socialist posl. Piannkuch zasedel predsedniško mesto in je imel kot starostni predsednik nagovor na skupščino. Potem so sprejeli poslovilni red zborovanja stranke kot provizorni predlog starostnega predsednika. Ob izklicanju imen se je pokazalo, da je navzočih 397 poslancev. Starostni predsednik je določil prihodnjo sejo za petek ob treh popoldne. Dnevni red: Volitev predsednika, podpredsednika in upraviteljev.

— Nemški delavci zoper zastraženje narodne skupščine. Eisenach, 6. febr. (Lj. k. u.) Čehoslov. tisk. urad poroča: Delavski in vojaški svet v Gothi je poslal vladi Ebert-Noskejevi brzozjavko, v kateri zahteva, naj se v 24 urah umaknejo gardne čete iz Weimerja. V nasprotnem primeru se bo v Turingiji proglasila generalna stavka in se bo proti ogroženju Turingija po gardnih četah nastopalo s silo.

— Neodvisni socialisti v Nemčiji v opoziciji. Berlin, 7. febr. (Lj. k. u.) Čehoslov. tisk. urad poroča: Na vprašanje socialnodemokratske stranke, ali bi hoteli sodelovati v vladi, so neodvisni socialisti odgovorili, da odklanjajo sotrudištvo.

— O krivdi bivšega cesarja Viljema na vojni. Praga, 6. febr. (Lj. k. u.) Čehoslov. tisk. urad poroča: »Česke Slovo« objavlja dokument v dokaz, da je bivši cesar Viljem kriv vojne. List pravi, da je dokument avtentičen in da ga bodo poslali mirovni konferenci. Dokument se glasi: »V marcu l. 1914. se je bivši cesar Viljem na potu proti Krfu mudil v Miramaru, kjer so imeli banket. K temu banketu je bil povabljen tudi baron Locatelli s svojo soprogo. Kmalu je priredil brat soproge barona Locatellija, grof Waldeck slavnostno pojedino. O tej pojedini je grofica Micij Locatellijeva pripovedovala nastopno: »Po slavnostni pojedini je nadvojvoda Franc Ferdinand sedel s cesarjem Viljemom in z drugimi gosti na verandi pri črni kavi. Nadvojvoda Franc Ferdinand se je cesarju Viljemu pritoževal, da ima s Slovani veliko težavo. Slovani da mu delajo velike preglavice. Cesar Viljem mu je odgovoril: »Napravi tako, kakor jaz s Poljaki. Moraš jih držati strože«. Nadvojvoda Ferdinand je nato odgovoril: »To ni v Avstriji mogoče, posebno s Čehi ne«. Cesar Viljem mu je pa odvrnil: »Se letos se bomo ramo ob rami bojevali in potem porazili Slované«.

— Poljaki prosijo entento za pomoč. Stanislavov, 7. febr. (Lj. k. u.) Ukrajinski tisk. urad poroča: Iz Varšave je bil odposlan radiogram, v katerem se naproša ententa za pomoč. Odklonitev prve intervencije ob priliki bojev pri Lvovu spravlja Evropo v nevarnost, da izbruhne nova krvava vojna, ki bi Poljsko oslabilo in jih izročila boljševikom. Prošnja za pomoč je podpisana po ministrskem predsedniku Paderevskem.

— Ljening vabi na konferenco komunistov. Frankobrod ob Reni, 7. febr. (Lj. k. u.) Čehoslov. tisk. urad poroča: »Berliner Tageblatt« javlja iz Stockholma: Po vesteh iz Hisingforsa objavljajo petrograjski časopisi Ljeningovo vabilo na konferenco komunistov, ki bi nadkritevala mirovni posvet v Parizu kakor tudi socialstično konferenco v Bernu. Vabilo je naslovljeno na vse boljševiške komiteje v Nemčiji, Avstriji in Poljski, v baltičkih provincijah in na Kitajskem.

— Načrti sovjetske Rusije. Bern, 7. febr. (Lj. k. u.) Čehoslov. tisk. urad poroča: Glasom poročila lista »Nouvelle Correspondence« javlja »Daily Chronicle« podrobnosti o načrtih moskovske vlade. Armada boljševikov ima že nad en milijon mož. Ljening meni, da se mu bo posrečilo, nabrati 5 milijonov mož, pri čemer pričakuje, da se mu bodo priklonili nemški boljševiki. Naloga te armade bo, začeti vojno proti zapadni Evropi. Londonski listi smatrajo ta poročila za potrdilo, da je Rusija inscenirala sedanje velike stavke.

— Konferenca pripravlja važne socialnopolitične odredbe. Rotterdam, 6. febr. (Lj. k. u.) Čehoslov. tisk. urad poroča: Zastopnik delavske stranke v angleški mirovni delegaciji, Barnes, je zjavil Reuterjevemu poročevalcu, da pripravlja konferenca važne socialnopolitične odredbe. V ta namen bo imenovala specialno komisijo.

— Asquith o zvezi narodov. Amsterdam, 5. febr. (Lj. k. u.) Dun. kor. urad poroča: Glasom danes semkaj dospelih poročil je imel Asquith dne 3. t. m. govor o zvezi narodov, v katerem je izvajal med drugim: Zveza narodov ne sme ustvariti geografičnih mej. Zveza pomeni izpolnitev potrebe vsega sveta. Iz tega sledi, da mora imeti svetovno organizacijo. V tej obliki jo bodo tudi sprejeli državni ki na pariški konferenci in to dokazuje, da ta vojna ni bila brezuspešna.

Dopisi.

Ljubljana. Kje je kvas? Tako se poprašujejo proletarske žene, ki si ne morajo napraviti kruha iz tistih par kilogramov moke, ki jo dobijo na mesec od aprovizacije. Pred vojno, sedaj »mirovni« kruh, je tako kisel, da ga preizkušeni umetniki v stradanju komaj zamorejo jesti, kaj šele naši otroci! Železničarska aprovizacija ga ne dá, mestna ravno tako ne, pomagajmo si sami! Šli smo na Hrvaško v Sanski Marof do tovarnarja s kvasom in povedali smo mu, da pri nas ni kvasu, in če se dobi, stane

60 K do 100 K kilogram. Gospod tovarnar nam je rekel, da dá g. Z. dnevno 160 kg kvasu po 6 K iklogram in če ga v verižni kupčiji prodaja, mora biti že milijonar. Torej g. Z., kje je kvas? 160 kg ga mora imeti dovolj cela Ljubljana! Pozivamo gosp. Z., da nam pojasni, kaj iz-gine kvas!

Spodnja Šiška. V Spodnji Šiški se je vršil v soboto 1. februarja v gostilni pri Sternu političen shod, ki je bil prav dobro obiskan. O političnem položaju je poročal sodrug Perdan, ki je v enournem govoru razložil politični položaj in organizacijo. Za njim so govorili še sodrug Kovač, sodrug Tomc in sodrug Tuma. Ob burnem ploskanju je predsednik ob deveti uri zaključil lepo uspeli shod. Pristopilo je lepo število članov v politično organizacijo, ter se nabralo za tiskovni sklad 35 K. Vsem darovalcem najtoplejšo zahvalo! Pozivljamo vse sodruga, naj neumorno delajo za politično organizacijo.

Moste pri Ljubljani. Shoda, ki se je vršil dne 2. svečana t. l. v gostilni pri Terčku se je udeležilo kar največ ljudi. Vsi prostori so bili natlačeno polni. Shod je otvoril s. Ravnik s pozdravom na navzoče ter podal besedo s. Čelesniku, ki je v jasnih besedah razložil in pojasnil naš politični položaj, delavske razmere in pomen osemurnega delavnika, za kar je žel burno priznanje in splošno pohvalo. Potem je govoril s. Kopač o nalogah soc. dem. stranke. Njegov govor je bil burno odobran. K besedi sta se oglasila občinski svetnik (klerikalec) Kaper (Matauzel) in s. Gale. Odgovarjal jima je sodrug Čelesnik. Nato je imel s. Kopač zaključni govor. Predsednik je pozivljaval občinstvo za pristop k politični organizaciji, ter priporočal naš delavski dnevnik »Naprej«. Po shodu se je priglasilo več članov. Nabralo se je za »Naprej« 6 K. Na shodu se je izrazila želja, da se v kratkem ustanovi podružnica in čitalnica za Moste.

Trbovlje. Izobraževalno društvo »Svoboda« ustanavlja s 1. svečanom mešan zbor in dramatičen odsek. Vse moške in ženske od 14. leta naprej, ki imajo veselje do dramatike ali do petja se vabi, da se zglase pri gđc. A. Bravec v Delavskem domu do 15. t. m. Od 15. t. m. se ne sprejema to leto nobenega člana ali članice k tema odsekoma.

Iz Hrastrnika. Tukaj pri nas je zelo veliko pomanjkanje mleka. Res ubog je tisti, ki ima danes malega otroka ali pa bojnika v hiši. Evo slučaj! Poznam namreč družino, ki ima v hiši težko bolanega in mu zdravniki priporočajo posebno mleko, a kje ga naj reževo dobi? Mati bolnika gre k neki hiši in misli prositi vsaj za četrto litra mleka, in čuda, kaj se ji zgodi, pred vrati se ji vrata zaprejo. Poznam pa v Hrastrniku Miheta, ki daje gospodu Prčniku, uradniku iz kemične tovarne, ki je sam in žena, dva litra mleka dnevno, ter družini Hofbauer tudi dva litra. Ali bi ne bilo namestu, ko bi Miha bil malo bolj pravičen ter uvidel, da tudi bolnik ali dojenček rabi kapljico mleka, ne pa samo gošpodje. Miha, vemo da se še zmeraj bojite gošpodov v Hrastrniku, posebno B. in W., ali njih beseda je pri nas proč.

Celje. Vsled dogovora celjskih trgovcev so trgovine v nedeljo ves dan zaprte in uslužbenci seveda prosti. Tukajšnji veletrgovec prvi vojni dobičkarjev, znani 20kratni milijonar, Peter Majdič, je prisilil svoje uslužbenke, da čistijo tudi v nedeljo dopoldne v trgovini. Ta znani »narodnjak« in »rodoljub«, kateri se je posebno »izkazal« ob priliki nabiranja narodnega davka, plača svoje delavce najslabše v cellem Celju in menda tudi v celi Jugoslaviji. Marsikateri ne bo verjel, da plača svojim delavcem, kakor v mirnih časih 3 do 4 K na dan in to brez hrane! Žalostno, toda resnično. Če se pa delavci potegnejo za svoje pravice, jim grozi z odpovedjo službe. Ker delavci niso organizirani si ne morejo pomagati. Ali ne bi mogla naša vlada posredovati in preprečiti tako izkoriščanje delavstva? — (Z vlado ne bo nič, prijatelji! — Op. ur.)

Iz Rogaske Slatine. Naši mesarji so si toliko denarja pridobili med vojno, da jim sploh ni več treba klati živine. Izgovarjajo se, da ni živine, mi pa dobro vemo, kaj je vzrok, da ljudstvo ne dobi mesa. Sedaj se ne da več polovico zaslužiti pri govedu, kakor se je poprej med vojno. Opozorjamo slavno okrajno glavarstvo, da napravi red pri mesarjih, da bo ljudstvo dobilo par dek mesa. Če se to ne zgodi, bomo še nekaj drugega povedali.

Rogatec. Tukaj smo imeli na Svečnico v gostilni g. Ignac Brezinška dobro obiskan političen shod. Shodu je predsedoval kolarski mojster Gajser. Sodruga Ivan Vidgaj iz Rogaske Slatine je raztolmačil program soc. dem. stranke. Zborovalci so bili navdušeni. O domačih razmerah je govoril sodrug Verbovšek in priporočal dnevnik »Naprej«. Ustanovila se je politična organizacija. Za predsednika je bil izvoljen s. Gajser. Naročilo se je precej novih prijateljev na naš list »Naprej«. Ponosni smo, da se je tudi pri nas začelo daniti in so se ljudem začele odpirati oči.

Rogaška Slatina. Deželna vlada v Ljubljani je poslala komisijo, ki naj preišče zadeve, ki se tičejo Slatenčanov in gospoda ravnatelja. Razvidno je, da ta komisija sploh ni do sedaj prav ničesar storila. Pritožili smo se, da je gošpod ravnatelj poslal vagon premoza na Grobelno svojim nemškimi prijateljem, mi ubogi Slatenčani pa smo brez vsake luči, ker ni premoza. Pritožili smo se tudi pri g. Pirkmajerju. Ta nam je obljubil, da bo stvar preiskal, ali do sedaj še ni ničesar ukrenil. Mi smo še vedno v temi in brez pojasnila, kaj je s tistim premozom.

Gospodarstvo.

Urad za pospeševanje obrti države SHS v Ljubljani je prejel večjo množino denaturiranega špirta, katerega bo razdelil med obrtnike. Interesentje naj priglasijo svoje potreščine pismeno ali ustnično na »Urad za pospeševanje obrti«, Ljubljana, Dunajska cesta šte. 22, najkasneje do 12 t. m., ker se na poznejše priklase ne bo mogoče ozirati. Po špirt mora priti vsak osebno s primerno posodo, da ga vzame s seboj.

Umetnost in književnost.

Iz gledališke pisarne. V soboto, dne 8. t. m. v dramskem gledališču zvečer ob 7. Jurčičeva tragedija »Tugomer« za »C« abonement. — V oprnem gledališču ob pol 8. zvečer opera »Jevgenij Onjegin« za »B« abonement. — V nedeljo, dne 9. t. m. v dramskem gledališču zvečer ob pol 8. »Charlejeva teta« izven abonementa. — Za operno gledališče se na splošno željo občinstva repertoar ponovno spremeni, in sicer je sedaj stalno določena popoldne ob pol 3. ljudska igra »Divji lovec« izven abonementa. Zvečer ob pol 8. pa opera »Prodana nevesta« izven abonementa. — V pondeljek, dne 10. t. m. v dramskem gledališču zvečer ob pol 8. »Tih sreča« izven abonementa. — Oprno gledališče ostane ta dan zaprto.

»Tugomer«, Tragedija v petih dejanjih. Spisal Josip Jurčič. Za oder priredil in uprizoril Hinko Nučič. — Po dolgih letih, ki smo jih prebili Slovenci brez gledišča, obsojeni v prisilno onemlost, ko nismo mogli dati izraza najvišji potenci svojih umetniških stremeljenj — Dramatski in glasbeni umetnosti —, smo sinoči doživeli presenetljiv dogodek, da imamo nenadoma svoje operno in dramsko gledališče. Počitno premagani ljubljanski Nemci so se porazili tudi kulturno s tem, da so se sami, izzvani po znanih dogodkih, odpovedali svojemu gledališkemu hramu ter ga dali na razpolago slovenskemu gledališkemu konzorciju. Ta fakt, na katerega bomo nekoč zrl iz drugačnimi očmi, je razveseljivo samo v toliko, v kolikor bo pripomogel, da se naše gledišče finančno ojači in da se naša drama razvije na resnično umetniško stopnjo. Vse drugo je namreč postranska stvar, zakaj če bi se skušali kulturno posluževati nemškega recepta, bi nas lahko zadela nekoč prav ista usoda, kakršne so zdaj deležni Nemci. Neprikrita ost kulturnega maščevanja napram bornirani bivši avstrijski cenzuri, ki je sicer mrtva na vekomaj, tiči v tem, da smo otvorili svojo dramo v nekdanjem nemškem gledališču s »Tugomerjem«, ki je rezka, gnevapolna pesem proti nemštvu in koje uprizoritev je zategadelj prejšnja cenzura dosledno zabranjevala. O Jurčičevem »Tugomerju«, ki mu je zajeta snov iz strašnih borb polabskih Slovanov z ekspanzivnimi Sasi, ko je slovanski seljak nasilno ginil pod mečem strašnega zavojevalca markija Gerona, čigar ime je uklenil tudi veliki češki poet Peter Bezruč v nesmrten simbol in kristal z njim osebo avstr. Erzherzoga Friedricha, je že dovolj govorila literarna historija. Pripomnili bi samo, da ta tragedija, boljše povedano, dialogiziran roman, priča, da je bil Jurčič vsekakor krepkejši epik nego dramatik. V klasičnih jambih pisane in v klasičnem duhu zgrajene se vrste slika za sliko, ki pričajo o marsikaki vrlini in razodevajo dokaj hlb. Značaj oseb, izvzemši Tugomerja, ki je žarišče dejanja, Mestislava in stare Vrže, tonejo v medlost, da jih ne vidimo po duši in ne točimo po licu ter kot da niso črtani z Jurčičevim peresom; čudno je, da tega pomanjkanja ne opaziš toliko v knjigi kot na odru, kar priča, da je »Tugomer« namenjen bolj čitanju nego igranju. Če pa se igra, bi se moral uprizarjati na prostem, z modernim tehničnim aparatom in vsokakor z večjo množico naroda, nego sinoči, ko je, menim, polovično ljudstvo bilo zaposlenega v opernem gledališču. Stvar je namreč ta: ako imamo dvoje gledišč, imamo dvoje žrtev, dvoje nalog. V ostalem ne morem

odrekat i igralcem ljubezni, s katero so se oprijeli svojih nelahkih ulog in nekega umetniškega nivoja uprizoritve. Sigurno da je bil lep večer. Zopetni nastop g. Borštnikove v vlogi stare Vrže nam je mestoma nudil dragocen užitek, zlasti njen blazni monolog. G. Nučiču se je v naslovni ulogi posebno po glasu, ki je bil močno preutrujen, poznalo, da je nedisponiran, no vslec temu se je v nekaterih prizorih s svojo sigurno igro nadvladal. Gđc. Šaričeva je bila v Grozdani polna pristne ženskosti in čustvene miline, kar najbolj cenim na tej gospodični; manj srečna Zorislava je bila gđc. Marjanović, njen sinko Rastko pa je bil dečko od fare. G. Drenovec se je zelo ogibal deklamiranja in pretiranega patosa, kar mu štejem v hvalo, g. Hlebanji pa se je njegov Mestislav ponesrečil, njegova igra je še začetniška, nesigurna in kakor bi se nečesa bal, je včasih drdral svoje jamba. Ah, česa se neki bojite, g. Hlebanja?! Krepko, moško! Izmed ostalih velmož se je odražal Isteklošem g. Struiša, precej posrečen v igri in maski, nenavadno pa g. Bratina v ulogi Spitigneva, ki je najboljša, kar sem videl letos njegovih. Srečen izraz za sleparsko-hnavskega Gripa je našel g. Peček, knez Géro g. Danila je bil polen kenže krutosti, Hildebert g. Povheta pa me ni navdušil. Priznati je treba, da so se igralci skoro brezizjemno ogibali piehkkih retoričnih deklamacij in neprirodnega patosa ter skušali dokaj naravno uveljaviti krepki in sočni jezik Jurčič-Levstikov. Občinstvo je bilo slavnostno razpoloženo in je aplavdiralo parkrat kar ob odprti sceni.

F. A.

Shodi.

Krakovo - Trnovo. (Ljubljana.) Sestanek pol. pododbora v soboto 8. febr. ob 7. uri zvečer v gostilni Breskvar, Cesta na loko 28. Somišljeniki nečlani vabljeni.

Shod v Radgonu se vrši dne 23. t. m. Včeraj smo poročali napačno.

Shod v Sevnici je položen. Dan in vse drugo se objavi pravčasno.

Shodi v nedeljo, dne 9. t. m. popoldan ob 3. v Križah pri Trziču, poroča s. Prepeluh;

dopoldan ob 9. v Kamniku, poroča s. Petejan;

dopoldan v Makovljah, poroča s. Skobl;

popoldan ob 3. v Borovnici, poroča s. Kopač;

dopoldne v Verdu, poroča s. Stebi,

popoldne na Stari Vrhniki, poroča s. Stebi,

v Rogaske Slatini, poroča s. Rože,

v Zatični, poroča s. Kocmur,

dopoldne na Jesenicah, poročajo sodrugi dr. Korun, Erjavec, Uratnik,

popoldne na Dobravi, poroča s. Uratnik,

popoldne na Javorniku, poroča s. dr. Korun.

Uro in lokal določi kraj. pol. org. — Dnevni red: Politični položaj.

Dnevne vesti.

— **Skrivalnica „Slov. Naroda“.** Pod naslovom „zemlja“ se včerajšnji „Si. N.“ zadira proti temeljitim družabnim reformam v kmetijstvu in proti socialnemu zavarovanju. Prav diplomatično hoče dopovedati čitateljem pod gorenjo krinko, da je treba upoštevati velike stroške, ki bi jih povzročile socialne reforme. Pravi dalje, da nismo nanje ne praktično ne idejno pripravljeni. Če to zadnje dejstvo ne upoštevamo, dasi je prav JDS bila vedno nasprotnica razmotrivanjem o takih vprašanjih, zakaj liberalci menijo, da je treba vse take pojave s silo zatreti, da se ne uveljavijo, vendar to niso argumenti, ki bi bili danes še veljavni. Stara Avstrija je plačevala za vojsko na leto nad eno milijardo, danes stane vojska samo Slovenijo okolo dvajset milijonov na mesec, in koliko stane ves komplicirani birokratizem? Za vse te stvari je denar, za delavce, za privatne nastavljenke, za nižje uradništvo, javno uslužbenstvo, za male kmete, obrtnike in delavstvo v teh malih podjetjih ga ni. Iz omenjenega članka je jasno razvideti, da se „Si. N.“ zavzema za ono vladajočo kliko, ki skuša sedaj pridobiti v novi državi ves vpliv in vse male ljudi, ki delajo in trpe bedo vse življenje in na stare dni poginejo v največji bedi, prav pošteno oslepariti za socialno preskrbo in za ureditev znosnih razmer na deželi. Torej nič modernega, nič pravičnega, nego samo bedo hoče ta gošpada za nas.

— **Danes je minilo 70 let, odkar je umrl v Kranju naš največji slovenski pesnik dr. Francè Prešeren.**

— **Ljubljanska plinarna stavka.** Ne delavstvo, plinarna, pravimo. In to dela v tiskarnah silno težkočo listom, ker stroji zaradi pomanjkanja plina ne funkcionirajo. Pravijo, da rabijo kočevski premog za plin, ta pa ni primeren. Nam se zdi, da je krivda kje drugje, tehnična krivda, ki bi jo bilo treba odpraviti. Za obrate je plin vsekakor bolj potreben kakor za šport! Na Dunajski cesti n. pr. je počena cev.

— Ivan Štefe †. Dne 6. t. m. si je končal življenje, po vsej Ljubljani, širom Kranjske dobro znani bivši urednik „Slovenca“ in klerikalni agitator Ivan Štefe. Mnogo političnega daru, neumorna delavnost in pridnost, brezmejna vdanost svojim gospodarjem in nad vse živa zavest strankarstva je dičila tega moža, ki je, mnogokrat ne posebno izbirčen v sredstvih, s katerimi je nastopal v političnem boju, nakopal nešteto večjih ali manjših neprilik svopolitičnim nasprotnikom, posebne pa našim liberalcem. V privatnem življenju postrežljiv in izredno dobrega srca, je pa imel radi načina svojih nastopov in pisave svoje, nebroj političnih sovražnikov. Sodilo in obsojalo se ga je premnogokrat skrajno krivično in zlobno. Svoj čas pristaš dr. Gregoričev je prešel ob porazu tedanjih malkontentov v Šusteršičev tabor, in je bil skozi vsa leta njegov zvest pristaš in opreda, poleg tega pa neutrudljiv agitator za stranko, ki se mu je imela neizmerno zahvaliti. To je stranka tudi priznavala vsa leta, kar ji je služil in robotal ta neumorni delavec s tem, da ga je nagajala z naravnost beraško plačo. Dasi je Štefe čutil precej nacionalistično, ga je vendar Šusteršič, ki je veljal Štefetu za najbrihnejšo politične glavo, premotil, da je ostal tudi tedaj še pri njem, ko je pričel Šusteršič s svojo infamno protiljudsko politiko delovati skoro da javno. Honoriral je Šusteršič, kavalir, kakor že je, Štefeta s tem, da mu je izposloval kinematografsko kocesijo, in tako vsaj moža rešil najhujših materialnih skrbi. V moralnem oziru je malo izsolani in izobraženi Štefe daleko nadkriljeval svoje zadnje gospouarje Šusteršiče, Pegane in drugo tako gospodo. Mislimo, da se ne motimo, če spravljamo sedanji obupni korak Štefetov v zvezo s Šusteršičevim polomom. Možu se gotovo ni šlo za eksistenco; agitatorična in žurnalistična moč, kakor je bil Štefe, bi dobil povsod dosti kruha. Ali minilo ga je vsako veselje ob tem razsulu, in oglašalo se je v njem to, kar je bilo navzlic vsemu v možu dobro, — njegovo dobro jedro, katerega ni moglo uničiti še tako umazano politično življenje. Preživeli so ga drugi, ki nimajo v sebi ne časti, ne ponosa, ne značaja, — on pa jih je imel, in zato je sodil in razsodil. N. v m. p.

— Štacija za malarijo. V deželni bolnišnici ljubljanski, paviljon števil. 2, se je otvorila štacija za malarijo, kamor se težki slučajji sprejemajo v zavodno oskrbo. Za lahke bolnike pa je upeljana brezplačna ambulatorna ordinacija, kjer se bo vsak dan od 8. do 11. ure dopoldne vršila tudi preiskava krvi za osebe, ki so bile za malarijo bolne. Onim, ki so bili med svetovno vojno na vzhodnih bojiščih, zlasti v Aziji, je obenem dana priložnost, da si dajo od časa do časa, tukaj preiskati kožo radi drugih tropičnih bolezn.

— Za begunce. Iščo se begunska družina, vajena obdelovanja vinogradov, pogoji so jako dobri. Sprejme se tudi takoj služkinja za domači posel z mesečno plačo 40 do 50 kron. Potni stroški se povrnejo. Natančnejša pojasnila daje »Posredovalni urad za begunce SHS v Ljubljani«, Dunajska cesta števil. 38.

— Predujmi na državne podpore. V Ljubljani stanujejo stranke, ki se jim je napravilo na mestnem magistratu ljubljanskem prošnje za nadaljnje prejemanje državnih prispevkov za preživljanje, ameriških podpor ali naklonitev za invalide in svoje invalidnih, padlih, umrlih in pogrešanih vojakov, se zglasijo lahko pri uradniku, ki jim je spisal prošnjo, radi predujma, če je njihova prehrana radičasne ustavitve podpore težko og ožena. Nakazno, ki ga dobe pri mestnem magistratu, naj dajo potrditi pri davčni administraciji, Beg št. 6 II. nadstropje na levo, vrata št. 1, potem grede pa lahko k finančni deželni blagajni, kjer se jim bo predujma izplačalo.

— Poziv vsem aktivnim in vpojenim goriškim učiteljem (učiteljicam) beguncem! Tovariši! Krute svetovne vojne dogodki so nas razkropili širom domovine, prepustivši nas usodi. Koj po razsulu stare mačehe Avstrije je bil vsak uverjen, da je že prišel zaželjeni čas, ko se vrnemo zopet v naše kraje, kjer nas čaka — za moralno povzdigo zanemarjene mladine — veliko, trudopolno delo. Ker pa ni upanja, da bi se v kratkem času odločila usoda naše dežele — po kateri se danes oholo šopiri imperializem našega dednega sovraga Laha — je sklenilo goriško učiteljsko, zbrano na sestanku dne 3. svečana t. l. v Ljubljani, da se da na razpolago višjemu šolskemu svetu v Ljubljani v začasno nameščenje. Na tem sestanku se je izvolil odsek treh članov, kateri naj zastopa naše interese. Dana mu je naloga, da takoj ali v najkrajšem času sestavi imenik vsega akt. in vpk. goriškega učiteljskega, bivajočega v begunstvu, in ga potem predloži višjemu šolskemu svetu. Imenik bo služil za odmero vojne draginjske doklade za leto 1918. in 1919. — regulacijo plač in za začasno nameščenje. Vojna draginjska doklada za leto 1918. se nakaže takoj, ko odsek predloži seznam, opremljen s potrebnimi podatki,

višjemu šolskemu svetu, zato naj sleherni naznani takoj ali najkasneje do 12. t. m. spodaj navedene podatke na naslov: »Odsek goriških učiteljev-begunccev v Ljubljani, Marije Terezije c. 13/1.—55.« Podatki naj bodo v interesu vsakega točni, in da bode preprečen vsak dvom o številu družinskih članov, naj določijo vsakdo tozadevno uradno potrdilo županstva. Naznani sledeče podatke: 1. Ime in priimek, 2. rojstno leto in kraj, 3. datum zrelostnega izpita in prvega nameščenja, 4. datum vsposobljenostnega izpita in def. nameščenja, 5. datum vpokojenja, 6. zadnje službeno mesto in značaj, 7. posebna izobrazba (izpit za obrtne, meščanske šole itd.), 8. prejemki (ločeno na primer plača ali pokojnina, petletnine ločene, oprv. dok. stanarina), 9. draginjsko doklado za leto 1918. prejel (da ali ne in koliko), 10. število družinskih članov (vštevši samega sebe), 11. kje se nahaja družina? 12. sestavim na razpolago višjemu šol. svetu za začasno nameščenje v Sloveniji! 13. če je že nameščen (kje?), 14. natančen sedanji naslov.

Odsek.

— Razpisane službe železniških zdravnikov. Ravnateljstvo državnih železnic SHS v Ljubljani razpisuje mesta železniških zdravnikov za zdravniške okraje Celje, Šoštanj in Slovenji gradec. Obsegi zdravstvenih okrajev in službeni prejemki zdravnikov ostanejo začasno neizpremenjeni. Pravilno kolkovane in opremljene prošnje je vložiti do 15. februarja 1919 pri ravnateljstvu državnih železnic v Ljubljani.

— Sloveško zdravniško društvo je sklenilo na zadnji odborovi seji, da bo prirejalo redne znanstvene večere z demonstracijami vsak tretji četrtek v mesecu. Prvi izredni znanstveni večer bo v torek, dne 11. t. m. ob 5. uri popoldne v deželni bolnici. Predaval bo gosp. dr. Ivan Matko: »O problemih malarije«.

— Manifestacijski shod v Prevaljah na Koroškem se bo vršil dne 16. svečana v nedeljo ob 10. uri dopoldne za celo Mežiško dolino. Protestiralo se bode proti Nemcem, Italijanom in Madžarom, ki hočejo odtrgati dele slov. ozemlja.

— Pasteurjev zavod v Zagrebu je odslej pristopen vsem državljanom jugoslovanske države.

— Sušaške oblasdi so ožigosale za 21.791.430 kron bankovcev, dasi je to italijanski narodni svet prepovedal.

Internacionalni socialistični kongres v Bernu.

Bern, 6. (Lj. k. u.) Švicarska brzovajna agentura poroča: Na mednarodni socialistični konferenci je delegat Kurt Eisner iz Konakovega ugotovil, da je s tem, da so sprejeli večerajšnja resolucija, zveza narodov že ustvarjena. Eisner je apeliral na zastopnike listov, naj se zavedajo svoje odgovornosti in naj nehajo ščuvati z lažmi in potvorbami. (Odobranje.) Obrnjen proti francoskim in angleškim delegatom je izjavil Eisner, da je narod Nemcev, ki je bil do sedaj militarističen, postal za vojne tako protimilitarističen, da odklanja vso prejšnjo socialno demokratično zahtevo in želi, naj se namesto stalne vojske uvede ljudsko obrambo. V Nemčiji, posebno v južnem delu Nemčije ni nobena zahteva tako popularna, kakor zahteva po odpravi vojne dolžnosti.

Bern, 6. (Lj. k. u.) Branting je ob desetih dopoldne otvoril sejo in podelil besedo Hendersonu, ki je kongresu priporočil nastopno resolucijo: Konferenca sklene, naj se nadaljuje delo na način, ki ji bo v interesu delavcev in socialističnega gibanja pridobil največji vpliv na pariško konferenco. Konferenca priznava, da je imela vojna za posledico nesporazumljenja in raznoterost mnenj glede zadržanja v prihodnosti, toda konferenca izraža nado, da se bo delavstvo vseh dežel kmalu zedinilo glede načela internacionale. Konferenca imenuje komisijo, obstoječo iz dveh zastopnikov Francije, Velike Britanije in Nemčije in enega zastopnika iz Avstrije in s Češkega poleg Brantinga, Hendersona in Huykmana, da bo nadzirala izvedbo sklepov konference in sklicala bo konferenco, kadar bodo zahtevali to sklepi pariške konference. Resolucijo so oddali komisiji. Potem se nadaljujejo razmotrivanja o zvezi narodov. Dr. Justo (Argentinijski) priporoča zvezo narodov in uvedbo svobodne trgovine. Govornik je naprosil, energično boriti se proti avtoritativnemu načelu, ki ga v Parizu zastopajo na več straneh.

Hermann Müller (Nemčija) je izjavil, ako se v Parizu sklene razoroževanje, bo Nemčija temu z veseljem pritrčila. Nemški delegati pritrjujejo resoluciji glede zveze narodov. Henderson (Anglija) izraža svoje zadoščenje glede te izjave in veli, naj bernska konferenca s poudarkom pripomore svoji volji do veljave. Kritizira tajno diplomacijo, ki se naj takoj odpravi, in zahteva, naj se zveza narodov nemudoma ustanovi. V Parizu se ne sme nič v političnem in gospodarskem pogledu skleniti v prid ali na škodo kake države. Tudi ne maramo nikakršne vojne odškodnine ali povračevanja. Zadostuje, da se da pravica

onim, ki so trpeli krivico. Huysman stavi dodatni predlog k večerajšnji resoluciji zveze narodov, po katerem se naj določi, da bo zveza narodov varovala pravice vseh narodov ne le držav. Nenaudel (Francija veli: Mi ne zahtevamo izčrpanje Nemčije niti uničenja njene edinosti, niti njene gospodarske oslavitve. Mi razlikujemo nemško vlado in nemški narod. Ako tudi so reparable pravice, zahtevamo vendar, da se obnovi enakost med vsemi narodi. Internacionalna, ki vojno ni mogla preprečiti, mora danes, v svesti si svoje moči, Pariz prisiliti, da računava z bernsko voljo. Govornik veseli, da je z ustanovitvijo demokracije v Nemčiji, pot za vstop v zvezo narodov prosta. Pri glasovanju je bila večeraj objavljena resolucija o zvezi narodov z dodatnim predlogom Huysmana in Nacionalna sprejeta. Ob 1 uri 10 min. so prekinili razpravo; nadaljevanje ob treh popoldne.

Bern, 6. febr. (Lj. k. u.) Dun. kor. urad poroča: Komisija je predlagala, naj se sklene z ozirom na teritorialna vprašanja nastopno: 1. Vsem narodom se prizna brezdvomna pravica, da odločujejo o svoji usodi in državni pripadnosti v okviru zveze narodov sami; 2. v spornih vprašanjih naj odločuje o pripadnosti ljudsko glasovanje pod nadzorstvom zveze narodov kot zadnje instance; 3. pravo narodov naj jamči minimum pravic, določenih od lige narodov, ki jamči tudi zanjo nemoteno izvrševanje istih; 4. pri novem ustvarjanju držav ali pa pri novi združitvi obstoječih držav, mora zveza narodov skrbeti za to, da se pri novi tvorbi zavarujejo življenjski interesi prizadetih držav s trgovinskimi in prometnimi pogodbami; 5. omogoči se naj, da bo tudi v bodočnosti na željo narodov ali posameznih delov mogoče izprememba mej na podlagi ljudskega glasovanja in razsodbe zveze narodov; 6. varstvo prebivalstva v neodvisnih ozemljih — kolonij, protektoratih, — po družbi narodov, ki mora delovati na to, da se ustvarijo naprave, ki bodo vzgajale domačine hitro do državne samoodločbe, to jo, s snovanjem šol, dovolitvijo lokalne avtonomije, tiskovne, društvene in zborovalne svobode ter drugih političnih pravic. Konferenca protestira proti vsakemu poizkusu potvarjanja navedenih načel in zavrača zato: 1. Pravico zmagovalca na plen in zvezne pogodbe, ki zagotavljajo kakršni državi za vstop v vojno na račun tujega naroda pridobitev ozemlja; 2. določitev meja s strateškega stališča; 3. nasilno ali prikrito aneksijo na podlagi zgodovinskih zahtev ali dozdevnih potreb; 4. ustvarjanje gotovih dejstev po zasedbi spornih ozemelj; 5. ustvaritev gospodarsko in politično odvisnih območij; konferenca pozivlje parlamentarce vseh dežel, naj z vsami močmi vplivajo na vlade, da uveljavijo ta načela pri sklepanju bodočega miru, ki ga naj tako ustvarijo trajnega.

Bern, 6. febr. (Lj. k. u.) Dun. kor. urad poroča: Po prečitaniu resolucije se podeli delegatu Nemcu (Čeh) beseda. Dvomi, da bi z ljudskim glasovanjem glede na teritorialna vprašanja v Alzaciji Lotaringiji, v Finlandski, Egiptu in kje drugod sploh izpremenil položaj. Za Čeha bi pomenil sprejem Wilsonove 4. točke uničenje države. Ako bi odtrgali novi češki državi narodnostno mešane kraje, bi to pomenilo zanjo smrt. Govornik je predlagal k 4. točki dodatek, čigar sprejem smatra za neobhodno potreben za uspešen razvoj češke države. Konferenca odklanja skupno prikrito aneksijo ozemelj, ki so bila raznarodena po državni sili ali tujem kapitalu. Delegat Ellenbogen (Avstrija) je izjavil z ozirom na izvajanja Nemca, naj se da nemškim delom Češke mirno izreči o usodi, ako so res Čehi tako prepričani o svoji pravici. Kaj pravijo češki sodrugi k temu, da so bili nemški deli Češke vojaško zasedeni, (Medklici Čehov: To so ententne čete!) in da so bili svobodno izvoljeni nemški delegati aretirani po češki buržoaziji. (Medklici Čehov: Naše ljudi je Avstrija štiri leta obešala). Ellenbogen je prebral nato brzovajko ogrskih socialistov, ki protestirajo proti češkim in srbskim nasilstvom. Konferenca se mora jasno in odločno postaviti tudi proti čehoslovaškim zahtevam na stališče samoodločbe. Ne more dopustiti, da bi se anektirali trije milijoni Nemcev proti njihovi volji. (Odobranje). (Nadaljevanje posvetovanja jutri ob devetih dopoldne).

Bern, 7. febr. (Lj. k. u.) Švicarska brzovajna agentura poroča: Na današnji seji mednarodnega socialističnega kongresa so nadaljevali posvetovanja o teritorialnih vprašanjih. Prvi je govoril Troelstra (Holandsko). Obžaloval je večerajšnje osorne govore Grumbacha in Ellenbogna. Nadalje je izvajal: »Današnja konferenca je up mednarodnega proletarijata. Vsi

zadržani narodi gledajo na bernsko konferenco, ker pričakujejo od nje, ne pa od pariške konference resnično osvoboditev. Zveza narodov mora biti tudi zaščita proti prevelikemu partikularističnemu pretiravanju. Naziranje Čehov, da dajo ekonomične potrebe in historične zahteve državi pravico, imeti manjšino tudi proti njihovi volji, moram odklanjati. Engberg (Švedsko) je izjavil: „Glede samoodločbe narodov moramo vprašati, če prebiva prebivalstvo v delu dežele po naključju, in če more brez ozira na skupnost naroda odločevati o iztopu iz države. V zadnji inštanca mora o takih vprašanjih odločiti zveza narodov. Z naziranjem Čehov, da se ne more pripustiti brez drugega samoodločba, ne da bi o tem imela zveza narodov zadnje besede, se strinjam v primerih, v katerih je narodno gibanje dovedlo do tega, da je prebivalstvo gotovega dela v svoji skupnosti drugačno, kakor bi bilo pričakovali po prirodnem razvoju.“ Govornik je stavil k resoluciji dodatni predlog, ki zahteva, naj se zveza narodov v primerih, v katerih je sistematična denacionalizacijska politika preprečila svobodni razvoj prebivalstva ozira pri odločitvi o teritorialni pripadnosti na to dejstvo.

Zadnje vesti.

Nemške laži.

Ljubljana, 7. (Lj. k. u.) Dun. kor. urad je objavil po parlamentarni korespondenci posneto vest, glasom katere je izročil koroški poslanec Nagele državnemu tajniku za zunanje stvari dr. Bauerju protest proti Jugoslovanom, ki so baje aretirali in internirali vse nemške železniške uradnike in strojevodje v Spodnjem Dravogradu. — Z ozirom na goreni protest izjavlja štajersko obmejno poveljstvo uradno, da v območju tega poveljstva ni bil še nihče aretirani ali izgnani zaradi tega, ker se je priznal za Nemca ali izrekel za Nemško Avstrijo.

Prehranjevalna komisija v Mariboru.

Maribor, 7. febr. (Lj. k. u.) Včeraj dopoldne je prispela v Maribor komisija, obstoječa iz enega nadporočnika amerišanske misije v Belgradu in okrajnega glavarja v Ljubljani dr. Senekoviča kot vodje vseh prehranjevalnih zavodov v Sloveniji, da prouči prehranjevalno stanje v Mariboru in okolici. Sprejela sta komisijo vodja mariborskega okrajnega glavarstva dr. Lajšič in vladni komisar dr. Pfeifer.

Pred zasedanjem državnega vječa?

Zagreb, 7. febr. (Lj. k. u.) Sioči sta dospela v Zagreb iz Belgrada podpredsednik sibske narodne skupščine Luba Jovanović in njegov tajnik Pero Jovanović. Kakor se poroča, je to potovanje v zvezi s sklicanjem državnega vječa.

Dr. David, predsednik nemške nar. skupščine.

Veinar, 7. (Lj. k. u.) Dun. kor. urad poroča: V današnji seji nemške narodne skupščine so izvolili poslanca dr. Davida (socialnega demokrata) s 374 od 399 oddanih glasov za predsednika narodne skupščine.

Koridor med Čehoslov. republiko in Jugoslavijo.

Praga, 7. (Lj. k. u.) Čehoslov. tisk. urad poroča: „Narodni listy“ priobčujejo na vodilnem mestu član k A o izjavi Saška z nadpisom: „Koridor Požun — Trst — Donava — Adrija.“ Članek pravi med drugim: „Ideal za zvezo med Donavo in Adrijo in Požunom in Trstom, event. z Rko je samo po sebi dan. Mogoči sta dve rešitvi: Kondominij železnic, ki so na tem pasu ali koridor Pomisleki, ki govore proti koridoru, so le političnega značaja. Ni znano, kako bodo velesile odločile. V gospodarskem oziru bi bil koridor za nas in za Jugoslavijo velika dobrot in neprecenljiv pridobitek.“

Stavke na Angleškem se razvijajo.

Curiah, 7. febr. (Lj. k. u.) Čehoslov. tisk. urad poroča: V Liverpoolu, Glasgou, Manchesteru in Birmingham stavka nad 800.000 delavcev različnih skupin. Ker so baje revolucijonarnega gibanja, so v teh mestih pomožili posadke.

Ukrajina proti boljševikom.

Kijev, 7. febr. Ukrajinski tisk. urad poroča: V bitki 20 km pred Kijevom so ukrajinski strelski polki zmagali nad boljševiki. Ukrajinska vlada, ki se je bila začasno preselila v Vinice, posluje zopet v Kijevu. Tudi v vzhodni Ukrajini so bili boljševiki poraženi. Charkov, Poltava in Jekaterinoslav so v rokah Ukrajincev. Kakor doznavamo, je vrhovno poveljništvo ententnih čet v Odesi obljubilo, da bo podpi-

ralo boj proti boljševikom, in sicer z municijo in artiljerijo.

Stanislava, 7. febr. (Lj. k. u.) Ukrajinski tisk. urad poroča: Poveljništvo čet, ki se bojujejo proti boljševikom bo baje prevzel francoski general Barthelemy.

Za Vseslovanski kongres v Kijevu.

Kijev, 7. febr. (Lj. k. u.) Ukrajinski tisk. urad poroča: „Golob“ javlja, da so zastopniki vseh slovanskih narodov v Kijevu sklenili, sklicati v kako ukrajinsko mesto vseslovanski kongres, da se poravnajo na podlagi etnografskega načela in samoodločbe vsi spori med slovanskimi narodi. Pripravljali odsek je naprosil kijevski direktorij, naj omogoči kongres.

Stavka v Londonu.

London, 6. febr. (Lj. k. u.) Dun. kor. urad poroča: Reuterjev urad javlja, da se je stavka v Londonu razširila tudi na železnice. Zjutraj zgodaj niso mogli vlaki severne, južne in zahodne železnice odpeljati z Waterlooškega kolodvora, v predmestja, ker so vsi strojevodje izostali. Tudi tovorni promet je oviran.

Stavka na Romunskem zatrta.

Stokholm, 6. febr. (Lj. k. u.) Dun. kor. urad poroča: Po doštih vesteh je Bratianu nemire delavcev in kmetov zatrl brezsrčno. Udeležence pri izgredih so v množicah postreljali, trpinčili in pometali v ječe. Med žrtvami tega postopanja sta tudi oba delegata za stokholmsko konferenco Frimu in Constantinescu. Bratianu, ki se sedaj mudi v Parizu, kjer prekipava demokratičnih fraz, onemogočuje s najstrožjo cenzuro vsako razširjanje vesti o teh dejstvih.

Poojstrenje premirnih pogojev za Nemčijo.

Zeneva, 7. febr. (Lj. k. u.) Čehoslov. tisk. urad poroča: Najvišji zavezniški vojni svet bo, kakor poroča „Natin“ poostrel pogoje za obnovo premirja z Nemčijo, ki poteče dne 17. februarja, in sicer na korist Poljske. Skrajni čas je, piše „Natin“, odgovoriti na govore Helffericha in Brockdorffa, ki izzivajo zaveznike. V nekoliko urah se bodo prepričali, kako napačne so vesti, da se je mišljenje entente izpreverglo tudi le deloma na korist osrednjih držav.

Izid volitev na Poljskem.

Pariz, 7. (Lj. k. u.) Brez č o iz Varšave se poroča, da so imele volitve nastopni uspeh: 400 poslancev odpade na narodni blok (nacionalne demokrate, pr gre-iste, realiste in ljudsko stranko.) 80 na socialiste in 15 na žide.

Aprovizacija.

Stanina se nakazuje pri mestnem magistratu vsako sredo in soboto. Kilogram stane 22 K.

Mast za II. okraj. Mestna aprovizacija bo oddajala mast za drugi okraj na rumena nakazila za mast v pondeljek, dne 10. t. m. pri Mühleisnu. Določen je tale red: Dopoldne od 8. do 9. št. 1 do 250, od 9. do 10 št. 251 do 500, od 10. do 11. št. 501 do 750, popoldne od 2. do 3. št. 751 do 1000, od 3. do 4. št. 1001 do 1250, od 4. do 5. št. 1251 do konca. Stranka dobi za vsako osebo po 40 dkg. Kilogram stane 25 kron.

Vojne klobase na rumene izkaznice C št. 1801 do 2400. Stranke z rumenimi izkaznicami C prejmejo vojne klobase v pondeljek, dne 10. t. m. pri Mühleisnu na Dunajski cesti. Določen je tale red: V pondeljek popoldne od 2. do 3. št. 1801 do 2000, od 3. do 4. št. 2001 do 2200, od 4. do 5. št. 2201 do 2400. Stranka dobi za vsako osebo četrt kilograma vojnih klobas, kilogram stane 4 krone. Te številke pri zadnji razdelitvi še niso dobile vojnih klobas. Ostale številke kategorije C pridejo v kratkem na vrsto.

Aprovizacija južne železnice. Razdelitev moke se prične za mesec februar v pondeljek, dne 10. t. m. in sicer po sledečem redu: v pondeljek, dne 10. t. m. od 1—1000, v torek, dne 11. t. m. od 1001—2000, v sredo, dne 12. t. m. od 2001—3000, v četrtek, dne 13. t. m. od 3001—4000.

Poslano.

Gosp. župan se pere v „Slov. Narodu“ z dne 6. t. m., da je nepostavna komisija vdrla v prostore mestne jubilejske ubožnice v Vodmatu. Na to odgovarjam, da je bila komisija od narodne vlade pooblaščen, preiskati prostore, povesod, kjer je bilo naznanjeno, da se nahaja skrit živež in blago. Ker pa je komisija na potu izvedela, da sta bili dve komisiji zavrženi in se je g. Terdina razrazil, da bi rad poznal komisijo, katera se upa zahtevati, da se ji shrambe pokažejo, smo mnenja,

da g. Terdina nima pravice odklanjati komisije, ki jo je narodna vlada pooblastila. Toliko v pojasnilo, da ne bo javnost mislila, da je nepostavna komisija te prostore preiskala.

V jubilejski ubožnici je res kuharica, ali gospodinja, ki si je tekom vojne pri svojem trudopolnem delu tudi toliko prištedila, da ima sedaj na Dolenjskem lepo hišo. Ta gospodinja ima pogodbo, ki določa, da ima te reveže z vsem prekrbeti. Ne ugovarjam temu, ker pogodbe ne poznam. Ali toliko mi je znano, da so v 9 sobah zaloge naravnost ogromne, tam ni le 2 in pol vagona krompirja, temveč 4 vagona, 12 vreč fižola, ne malo, ampak več vreč kaše, ječmena, ajde, pšenice, ovs, prave kave 5 zabojev, 2 zaboja čaja, 7 velikih zabojev makaronov, 2500 kg prave frankove cikorje, 5 zabojev, 11 vreč in 26 grud sladkorja (še 2 vreče sladkorja je imela gospodinja kuharica v svojem kovčegu zaklenjeni), 3000 kg predilne vrvice, 4 bale usnja, več vreč bele lepe moke, več živalnih in tudi pisalnih strojev, več zabojev sidola, več zabojev mesnih konzerv, več tehtnic, več zabojev kopalne soli, ki se še v lekarnah ne dobi, več vreč prave morske soli, samo nekaj zabojev je otroških igrač in posode. V veliki jedilnici je bilo 14 velikih zabojev, na dvorišču 7, pred kuhinjo pa 5 zabojev, kaj je v dotičnih zabojih, odgovorite!

V pisarni g. Terdine je bilo 70 škatel, od teh 6 praznih, toraj 64 parov finih ženskih čevljev. Ali je to tudi za ubožce? Povedano bodi, da se v ubožnici nahaja z vsemi vslužbenci in gospodinjo samo 114 oseb, za katere je centrala za sladkor oddala 2150 kg sladkorja za minulo leto, to je 1 kg 57 dkg na osebo mesečno. Dvomim, kar sem slišal od ubožcev, da bi ti dobili to množino sladkorja, vem pa gotovo, da se je kahal čaj, katerega pa ubožci niso dobivali. V Vodmatu vedo ljudje, da je bilo 104 sodov ruma. Kam so ti izginili? Tudi se je opazalo, da so ponoči in podnevu prihajali razni ljudje ter odnašali blago; vemo tudi, da se je blago nosilo k g. Terdini na stanovanje, pri katerem sem našel 45 kg sladkorja in vrečo pšenice mešane z ržjo. Njegova soproga je izjavila, da je to za kokoši.

Toraj, gosp. župan, vi nam podtikate, da hočemo mi vojsko z reveži. Ne, gospod župan, ali upravo vsake aprovizacije bomo kritizirali, koja ne razdeluje živila pravično. To je naša naloga. Podtikate, da hočejo žene in železničarji napasti to zalogo. To je absurdna trditev. Nikoli niso še železničarji napali zaloge, dasi hočete to utemeljevati s tem, kar se je zgodilo v cerkvi sv. Jožefa, kar ni nikakor v zvezi ne s to komisijo in ne z drugo, ki je bila pooblaščen od narodne vlade, da poišče skrite zaloge živil.

Jubilejska ubožnica redi vsako leto po 7 do 8 prešicev, od katerih ti ubožci ne dobe nikoli ničesar. Za veliko noč je kupila ta dobra gospodinja 120 kg suhega govejega mesa za približek ubožcem. Torej, kam gredo prešiči?

Gosp. župan, za danes toliko v pojasnilo, da bode javnost vedela, da je bila komisija zakonita, ne svojevoljna in to naj tudi na znanje vzame poverjeništvu za prehrano. Sedaj pa čakamo, kaj se bo ukrenilo z vsem zaplenjenim blagom in živžem spekulantov v Ljubljani, ki imajo nakopičene zaloge, ljudstvo pa strada.

Za komisijo, ki je bila v Jubilejski ubožnici, sem na podlagi napada v „Slov. Narodu“ primoran to objaviti

Franc Perdan, Jenkova ulica št. 16.

Izdajatelj in odgovorni urednik

Josip Petejan

Tisk »Učiteljske tiskarne« v Ljubljani.

Zanesljive osebe dobe stalen zaslužek

== kot kolporterji. ==

Zglasiti se je v upravi časopisa „NAPREJ“

MIŠI, podgane, stenice, ščurki!

Izdelovane in razpošiljatev preizkušene radi-
kalno učinkujočega uničevalnega sredstva, za katero vsak dan dohajajo zahvalna pisma. Za podgane in miši K 5; za ščurke K 5-; tinktura za stenice K 2, posebna močna tinktura K 5-; uničevalec moljev K 2; prašek proti mršesom K 2- in K 4-; tinktura za človeške uši K 3; mazilo proti ušem pri živalih K 2; prašek za uši v obleki in perilu K 2; tinktura proti pasjim bolham K 1-50; prašek proti pernim ušem K 2; tinktura proti mršesu na sadju in zelenjavi (uničev. rastlin) K 3; Pošlila po povzetju: Zavod za pokončevanje mršesa M. Jünker, Zagreb 40, Petrinjska ulica 3, III.

Agitirajte za socialno demokratično časopisje!

St. 846.

Razglas.**Jugoslovanska tovarna
za milo v Spodnji Šiški**

ima

večjo množino milnega blaga. To blago se bo oddajalo poslej franko tovarna po naslednjih cenah:

20 %	pralno milo v kos. po 100 g, kom. po	—40 K
30	" " " " " " " " " " " "	—60 K
30	" " " " " " " " " " " "	120 K
38-40	toiletno " " " " " " " " " " " "	250 K
66	milo za britje " " " " " " " " " " " "	2— K
10	milni prašek " " " " " " " " " " " "	250 K

Pri naročbah istega milnega blaga v celih zabojih se dovoljuje znaten popust in se v tem slučaju oddajajo milni izdelki franko tovarna po naslednjih cenah:

20 %	pralno milo v kos. po 100 g, kom. po	—30 K
30	" " " " " " " " " " " "	—45 K
30	" " " " " " " " " " " "	—90 K
38-40	toiletno " " " " " " " " " " " "	180 K
66	milo za britje " " " " " " " " " " " "	140 K
10	milni prašek " " " " " " " " " " " "	2— K

Blago se mora plačati naprej, ker se razpošilja sicer le proti povzetju.

Naročila je nasloviti na Jugoslovansko tovarno za milo v Spodnji Šiški.

V Ljubljani, dne 20. januarja 1919.

Poverjenik za javna dela in obrt:

Inž. V. Remec, l. r.

Dr. Benjamin Ipavic,

mногоletni asistent oddelka za ženske bolezni in porodništvo deželne bolnice v Ljubljani, zadnje dve leti operater ženske in porodniške klinike prof. Ernst Wertheim - a Dunajske univerze, :-: zopet ordinira :-: v Ljubljani, Turjaški trg št. 2.

Valentin Brezar, izdelovalec gornjih delov čevljev,

se c. g. čevljarjem vljudno priporoča za delo. Dela začasno pri g. Prešern-u, Spodnja Šiška, Celovška cesta št. 82.

**Čevlji tovarne
Peter Kozina & Ko.**

iz najfinejšega ševro- boks- in lak-usnja z usnjatimi po plati se dobe po dnevnih cenah.

Trpežni zimski

iz fine teletine z gumijastimi podplati po K 85— za moške, K 73— za ženske.

V za'ogi Ljubljana na Bregu.

Popolno belo platno

morete dobiti z uporabo našega izbornega luga prašek za platno. Velik prihranek in malo truda pri pranju. Zavoj 15 gr. K 1,450 gr. K 250.

Najmanj se more naročiti 10 zavojev! Pri naročilu 5 kg popust! — Razpošilja se po povzetju. Prodajalci dobe popust.

Zavod za izvoz M. JUNKER, Zagreb 40. Petrinjska 3III. Telefon 2027.

Uredništvo in upravnništvo "Napreja" imata telefonsko zvezo št. 312.

Dražbeni oklic.

Lesene barake se bodo potom javne dražbe prodale in sicer:

Dne 10. t. m. ob 9. uri dopoldne v Drenovgriču pri Vrhniki na posestvu Jerneja Janša, št. 10 1 velika baraka.

Dne 11. t. m. ob 9. uri dopoldne v Domžalah in okolici več vojaških barak in lesenih stavb.

Dne 12. t. m. ob 10. uri dopoldne v Mečinjah pri Kamniku 4 velike in 1 mala baraka

Dne 13. t. m. pričenski ob 2. uri popoldne v Kranjski gori 10 velikih lepih barak

Dne 15. t. m. ob 3. uri popoldne pri Sv. Katarini pri Trzinu 1 baraka.

Kupnino je položiti takoj v gotovini. Ko mislija se snide ob spredaj določenem času n licu mesta oziroma v občinskem uradu.

Za vodstvo stvarne demobilizacij

Jelenc, stotnik.

'SVOBODA', družinski list, je izšla.

Izhaja 15. vsakega meseca. Stane letno 12 K, polletno 6 K.

Najljudneje Vas vabimo na naročbo družinskega lista „Svobode“, ki izhaja 15. vsakega meseca. „Svoboda“ prinaša v preprosti, a umetniški obliki povesti, pesmi, članke in lažje znanstvene razprave, posebno o zdravstvu, in na ta način v vsakem oziru zadošča potrebam družin. Uredništvu se je posrečilo pridobiti dobre in ugledne slovenske pisatelje, pesnike in znanstvenike, obenem pa prinaša tudi manjše, a dovršene prevode iz tujih slovstev; prav posebno bo uredništvo gojilo ono panogo slovstva, ki umetniško ali znanstveno posega v socialna vprašanja in bo list tako povsem odgovarjal duhu časa. — „Svoboda“ izhaja za enkrat v skromnejšem obsegu, ki pa se poveča takoj, čim se odzove povoljno številu naročnikov. Ko se razmere ublaže, bomo prinašali v „Svobodi“ tudi umetniške priloge, zlasti domačih slikarjev, ki naj se denejo v okvir in bodo mesto tujega, dostikrat ničvrednega blaga v umetniški okrasek slehernega preprostega doma.

Starši, naročajte „Svobodo“, čitajte jo, širite med svojimi znanci! Dajte jo v roko zlasti svojim doraščajočim hčeram in sinovom, ki so najbolj željni in potrebni dobrega, lepega in poučnega čtiva!

„Svoboda“ stane celoletno K 12—, polletno K 6—; posamezna številka K 120, člani Izobr. delav. društva „Svobode“ prejmejo list zastoj. *) Naročnino je pošiljati na Upravištvu družinskega lista „Svobode“, Ljubljana, Šelenburgova ulica 6/II.

Uredništvo in upravnništvo „Svobode“.

- - Sprejema se tudi inserate. Cene po dogovoru. - -
Naročajte, čitajte, širite naš družinski list 'SVOBODA'.

*) Kdor želi pristopiti k delav. Izobr. društvu „Svobodi“, naj se javi tajništvu, Ljubljana, Šelenburgova ulica 6/II. Vstopnina znaša 50 vinarjev, čl. narina mesečno K 1—.

Splošno kreditno društvo v Ljubljani,

registrovana zadruga z omejeno zavezo

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. do 12. ure dopoldne in od 3. do 5. ure popoldne, v sobotah in dnevih pred prazniki pa od 8. do 1. ure popoldan in jih obrestuje po čistih

≡ 3 % ≡

Rentni davek plača društvo iz svojega. Obresti se kapitalizirajo polletno. Večje in nestalne vloge se obrestujejo po dogovoru.

Posojila daje svojim zadružnikom proti vknjižbi, na osebni kredit proti poroštvu ali zastavi vrednostnih papirjev. Menice se eskomptujejo po bančni obrestni meri.

Stanje vlog je bilo koncem leta 1918 1½ milijonov kron.

Rezervni zakladi znašajo okoli nad 50.000 K.

Usnjene čevlje

po novih cenah v vseh oblikah in velikostih zopet razpošilja

Čevljarška zadruga

Miren, zač. Vrbovec, p. Mozirje.

— — — — — Zahtevajte cenike! — — — — —